

บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการบริหารจัดการท่องเที่ยวชุมชน
: กรณีศึกษาชุมชนวัดศรีมงคล จังหวัดน่าน

**The Role of Sub-district Administration Organizations in Local Tourism
Management: A Case Study of Wat Sri Mongkol
Community, Nan Province**

ธนวัฒน์ วะละ และ สุภาณี นวกุล

มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

Thanawat Wala and Suphanee Navakul

Chandakasem Rajabhat University, Thailand

Corresponding Author, E-mail : Thanawat.walaa@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) บทบาทการบริหารจัดการการท่องเที่ยวชุมชนวัดศรีมงคลขององค์การบริหารส่วนตำบลยม อำเภอนาน้อย จังหวัดน่าน (2) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวชุมชนวัดศรีมงคลอย่างยั่งยืน และ (3) สร้างสมการถดถอยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวชุมชนวัดศรีมงคลอย่างยั่งยืน การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลยม สมาชิกชุมชนวัดศรีมงคล และนักท่องเที่ยวรวมทั้งสิ้น จำนวน 775 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม โดยผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย

ผลการวิจัยพบว่า (1) กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทองค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการบริหารจัดการท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ยภาพรวม พบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลยมมีบทบาทอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.77$) และเมื่อพิจารณารายด้านแล้วพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลยมมีบทบาทอยู่ในระดับมากทุกด้าน (2) ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน มีทั้งสิ้น 7 ตัวแปร ได้แก่ ด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่เดิม (SUS1) ด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์ (SUS2) ด้านการส่งเสริมสินค้าและผลิตภัณฑ์ (SUS3) ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (SUS4) ด้านการพัฒนาระบบสารสนเทศ (SUS5) ด้านการพัฒนาเครือข่ายผู้ประกอบการ (SUS6) และด้านการสร้างและพัฒนากลไกการบริหาร (SUS7) และ (3) เขียนสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ และคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

* วันที่รับบทความ: 28 พฤศจิกายน 2564; วันที่แก้ไขบทความ 22 ธันวาคม 2564; วันที่ตอบรับบทความ: 23 ธันวาคม 2564

Received: November 28, 2021; Revised: December 22, 2021; Accepted: December 23, 2021

$$Y = 2.24 - .05 (SUS1) + .29 (SUS2) + .07 (SUS3) + .05 (SUS4) + .13 (SUS5) - .050 (SUS6) - .04 (SUS7)$$
$$Z = -.07 (SUS1) + .65 (SUS2) + .13 (SUS3) + .08 (SUS4) + .19 (SUS5) - .070 (SUS6) - .06 (SUS7)$$

คำสำคัญ: บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล; การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน; การจัดการท่องเที่ยวชุมชน

Abstracts

The objectives of this research were to (1) investigate the roles of Yom sub-district administration organization in local tourism management at Wat Sri Mongkol, Tha Wang Pha District, Nan Province, (2) explore the factors affecting the Wat Sri Mongkol community's sustainable tourism management and (3) developing a regression equation that effects the Wat Sri Mongkol community's sustainable tourism management. This research is a quantitative research. The sample groups in this study were executives and officials from the Yom sub-district administration organization, community members from Wat Sri Mongkol, and tourists, totaling 775 respondents. Data was collected by questionnaires and used simple random sampling methodology. Random sampling methodology.

The results showed that (1) Yom sub-district administration organization figured prominently in promoting tourism management had a high role in promoting tourism management ($\bar{X} = 3.77$) and its role was high in all aspects. (2) At a significance level of 0.05, the results of the analysis of the multiple regression equation found that there were 7 variables influencing sustainable tourism management: development of existing tourist attractions (SUS1), marketing and public relations (SUS2), product and product promotion (SUS3), infrastructure development (SUS4), information system development (SUS5), entrepreneur network development (SUS6), and management mechanism building and development (SUS7). Finally, (3) by developing a regression equation in form of raw score and standard score as follows:

$$Y = 2.24 - .05 (SUS1) + .29 (SUS2) + .07 (SUS3) + .05 (SUS4) + .13 (SUS5) - .050 (SUS6) - .04 (SUS7)$$

$$Z = -.07 (SUS1) + .65 (SUS2) + .13 (SUS3) + .08 (SUS4) + .19 (SUS5) - .070 (SUS6) - .06 (SUS7)$$

Keywords: Role of Sub-district Administration Organizations; Sustainable Tourism Development; Local Tourism Management

บทนำ

เจตนารมณ์แห่งรัฐธรรมนูญพุทธศักราช 2560 หมวด 14 มาตรา 250 มุ่งส่งเสริมบทบาทของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีหน้าที่และอำนาจดูแลและจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการจัดในลักษณะของเครือข่ายการร่วมดำเนินการกับเอกชนหรือหน่วยงานของรัฐหรือการมอบหมายให้เอกชนหรือหน่วยงานของรัฐดำเนินการจะเป็นประโยชน์แก่ประชาชนในท้องถิ่น ปัจจุบัน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับการถ่ายโอนภารกิจ “การส่งเสริมการท่องเที่ยว” ในระดับท้องถิ่น โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นวางแผนการท่องเที่ยว การปรับปรุง ดูแล บำรุงรักษาสถานที่ท่องเที่ยว จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ ตามมาตรา 16 (8) มาตรา 16 (13) มาตรา 17 (14) มาตรา 23 (19) และมาตรา 24 (12) พระราชบัญญัติการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522 กำหนดให้มีผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการในทุกระดับ จึงกล่าวได้ว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือเป็นกลไกสำคัญในการประสานงานกับองค์กรหรือหน่วยงานอื่นๆ ในระดับต่างๆ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเนื่องจากเป็นผู้ดูแลฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการท่องเที่ยว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทสำคัญในการจัดการด้านการท่องเที่ยวของชุมชนให้ดำเนินไปอย่างมีทิศทางและเน้นการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน (เทิดชาย ช่วยบำรุง. 2552 : 75-76)

การท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นการท่องเที่ยวเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของคนต่างวัฒนธรรมบนฐานของต้นทุนทางธรรมชาติวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีการบริหารจัดการโดยชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานทางด้านการพัฒนาของชุมชน (กชธมน วงศ์คำ. 2562 : 19) แนวคิดเรื่องการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ซึ่งบุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548 : 287-288) กล่าวถึงองค์ประกอบการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทั้งหมด 6 ด้าน ดังนี้ 1. ด้านการพัฒนาทรัพยากรสิ่งแวดล้อมความสะอาดแก่นักท่องเที่ยว 2. ด้านการพัฒนาสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวให้คงอยู่สภาพเดิมหรือเกิดผลกระทบน้อยที่สุด 3. ด้านการพัฒนาธุรกิจการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม 4. ด้านการพัฒนาการตลาดเพื่อแสวงหานักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายที่มีคุณภาพ 5. ด้านการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการท่องเที่ยวของชุมชนท้องถิ่น และ 6. ด้านการพัฒนาจิตสำนึกทางการท่องเที่ยวในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทุกฝ่าย การจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจึงเป็นการพัฒนาการท่องเที่ยวและพัฒนาสิ่งแวดล้อมของชุมชนควบคู่กันไป เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวมอย่างคุ้มค่าและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของชุมชนให้คงอยู่เป็นสำคัญ

ชุมชนวัดศรีมงคลอยู่ในพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลยม อำเภอนาทม จังหวัดน่าน ถือเป็นอีกรูปแบบหนึ่งของการจัดการในลักษณะเครือข่ายชุมชนที่ให้บริการนักท่องเที่ยวที่ได้รับความสนใจทั้งองค์กรท้องถิ่น องค์กรภาคเอกชนและหน่วยงานภาครัฐ (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ยุทธศาสตร์ที่ 6 ว่าด้วยชุมชนท้องถิ่นเป็นกลไกที่มีความสามารถในการบริหารจัดการและการมีส่วนร่วมใน

การพัฒนาคุณภาพชีวิต (พ.ศ. 2560 – พ.ศ. 2564) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ยุทธศาสตร์ที่ 9 ในการกำหนดแนวทางการกระจายความเจริญทั่วประเทศให้คนมีรายได้อย่างทั่วถึง (พ.ศ. 2560 – พ.ศ. 2564) โดยชุมชนได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมจากองค์การบริหารส่วนตำบลยมในการเปิดพื้นที่บริเวณวัดเป็นตลาดเล็ก ๆ ของชุมชน โดยให้คนในชุมชนนำสินค้าพื้นเมืองและของฝากมาจำหน่าย นอกจากนั้น ชุมชนยังช่วยกันตกแต่งวัดและบริเวณของวัด ทำความสะอาดให้ดูสบายตาและมีพื้นที่แสดงวิถีชีวิตแบบดั้งเดิม เช่น ทำขนมโบราณ ให้นักท่องเที่ยวได้รับชมและซื้อรับประทาน ส่วนลานวัด มีการแสดงของกลุ่มเยาวชนให้นักท่องเที่ยวได้รับชมเพื่อหารายได้ระหว่างเรียน สำหรับช่วงฤดูหนาวในช่วงเช้าจะมีทะเลหมอกเกิดขึ้น ทำให้สร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยวและผู้มาปฏิบัติธรรมด้วย ส่วนบริเวณรอบวัดและบริเวณใกล้เคียงชาวบ้านชุมชนในพื้นที่ได้เปลี่ยนวิถีชีวิตไปตามตามสภาพเศรษฐกิจปรับเปลี่ยนเป็นร้านขายของฝาก ร้านอาหาร ร้านกาแฟ ซึ่งปัจจุบัน กิจกรรมดังกล่าวสามารถสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชนเป็นอย่างมาก รวมไปถึงการจ้างแรงงานก็จะจ้างแรงงานในชุมชนมาช่วยในร้าน ทำให้กระจายรายได้ไปเกือบทุกคนถ้วนได้ (องค์การบริหารส่วนตำบลยม. 2564 : ออนไลน์)

ดังนั้นเมื่อพิจารณาจากความสำคัญข้างต้น ผู้ศึกษาได้ตระหนักและเห็นถึงความสำคัญขององค์การบริหารส่วนตำบลยม อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน ในฐานะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีอำนาจและบทบาทในการจัดบริหารและส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพและยั่งยืน ทั้งนี้ผลการศึกษามีส่วนเสริมองค์ความรู้และนำไปสู่ข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลยม ในการส่งเสริมการบริหารจัดการท่องเที่ยวชุมชนวัดศรีมงคล
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวชุมชนวัดศรีมงคลอย่างยั่งยืนขององค์การบริหารส่วนตำบลยม
3. เพื่อสร้างสมการถดถอยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวชุมชนวัดศรีมงคลอย่างยั่งยืนขององค์การบริหารส่วนตำบลยม

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาด้านการบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการบริหารจัดการท่องเที่ยวท้องถิ่น กรณีศึกษาชุมชนวัดศรีมงคล อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ประเภทของผู้ตอบ และปัจจัยการบริหารจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน 7 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่เดิม ด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์ ด้านการส่งเสริมสินค้าและผลิตภัณฑ์ ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการพัฒนาระบบสารสนเทศ ด้านพัฒนาเครือข่ายผู้ประกอบการ และด้านการสร้างและพัฒนากลไกการบริหาร ส่วนตัวแปรตาม ได้แก่ บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน ในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนตามมาตรฐานการส่งเสริมการท่องเที่ยว ตามแนวทางของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกระทรวงมหาดไทย (2549 : 35-36) 4 ด้าน คือ ด้านแหล่งหรือกิจกรรมการท่องเที่ยว ด้านการบริการท่องเที่ยว ด้านการตลาดท่องเที่ยว และด้านการดูแลความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว และทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติที่ใช้ในการศึกษาด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ประกอบด้วย 3 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 กลุ่มผู้บริหารและเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล ตามโครงสร้างส่วนราชการมีจำนวนทั้งหมด 21 คน (องค์การบริหารส่วนตำบล, 2564 : ออนไลน์)

กลุ่มที่ 2 บุคคลที่อยู่ในชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวชุมชนวัดศรีมงคล ประชากรทั้งสิ้น 4,633 คน (องค์การบริหารส่วนตำบล, 2564 : ออนไลน์)

กลุ่มที่ 3 นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดน่าน ประชากรทั้งสิ้น 9,832 คน (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2564 : ออนไลน์)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย 3 กลุ่ม รวมทั้งสิ้น จำนวน 775 คน ซึ่งมีการเก็บข้อมูลจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามขนาดประชากรของแต่ละกลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 กลุ่มผู้บริหารและเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล จากการคำนวณด้วยสูตรของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 คน จากประชากรทั้งสิ้น 21 คน โดยกำหนดความคลาดเคลื่อนที่ระดับ 0.05 หลังจากนั้น ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

กลุ่มที่ 2 บุคคลที่อยู่ในชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวชุมชนวัดศรีมงคล ตำบล จังหวัดน่าน จากการคำนวณด้วยสูตรของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 370 คน จาก

ประชากรทั้งสิ้น 4,633 คน โดยกำหนดความคลาดเคลื่อนที่ระดับ 0.05 หลังจากนั้น ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

กลุ่มที่ 3 นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยววัดศรีมงคล จังหวัดน่าน จากการคำนวณด้วยสูตรของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 385 คน จากประชากรทั้งสิ้น 9,832 คน โดยกำหนดความคลาดเคลื่อนที่ระดับ 0.05 หลังจากนั้น ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

2. เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นจากการทบทวนแนวคิดทฤษฎีข้อมูลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ข้อมูลทั่วไปแบบเลือกตอบ (Check List) ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ประเภทของผู้ตอบ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการบริหารจัดการท่องเที่ยวชุมชน ตามมาตรฐานการส่งเสริมการท่องเที่ยว (2549 : 35-36) 4 ด้าน คือ ด้านแหล่งหรือกิจกรรมการท่องเที่ยว ด้านการบริการท่องเที่ยว ด้านการตลาดท่องเที่ยว และด้านการดูแลความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว โดยใช้แบบประเมิน แบ่งมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ กำหนดค่าระดับ 5 ระดับ คือ 5 = มากที่สุด 4 = มาก 3 = ปานกลาง 2 = น้อย และ 1 = น้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน 7 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่เดิม ด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์ ด้านการส่งเสริมสินค้าและผลิตภัณฑ์ ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการพัฒนาระบบสารสนเทศ ด้านพัฒนาเครือข่ายผู้ประกอบการ และด้านการสร้างและพัฒนากลไกการบริหาร โดยใช้แบบประเมิน แบ่งมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ กำหนด ค่าระดับ 5 ระดับ คือ 5 = มากที่สุด 4 = มาก 3 = ปานกลาง 2 = น้อย และ 1 = น้อยที่สุด

3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถามในการวิจัย โดยการทบทวนวรรณกรรมและจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน โดยมีขั้นตอนดังนี้

3.1 ศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.2 กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย และสรุปเป็นคำนิยามศัพท์การวิจัยเชิงปฏิบัติการ

3.3 สร้างแบบสอบถามเพื่อสอบถามความคิดเห็นในเรื่องบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการบริหารจัดการท่องเที่ยวชุมชน

3.4 นำแบบสอบถาม ที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว นำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถามเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและครอบคลุมตรงตามประเด็นการศึกษา รวมทั้งความสอดคล้องกับทฤษฎี ที่ใช้เป็นกรอบของการวิจัยและวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยนำแบบสอบถามปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน วิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Item-Objective Congruence Index: IOC) พบว่ามีค่าระหว่าง .66 ถึง 1.00

3.5) เมื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเรียบร้อยแล้ว จึงนำไปทดลองใช้กับหน่วยการวัดที่มีใช้กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยแล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่น(Reliability) โดยนำแบบสอบถามที่ได้ไปปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try out) จำนวน 30 คน แล้วนำมาตรวจคะแนนหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficients) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .96 ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับดีมากแล้วจึงนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจริง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลหลังจากทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ มีสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

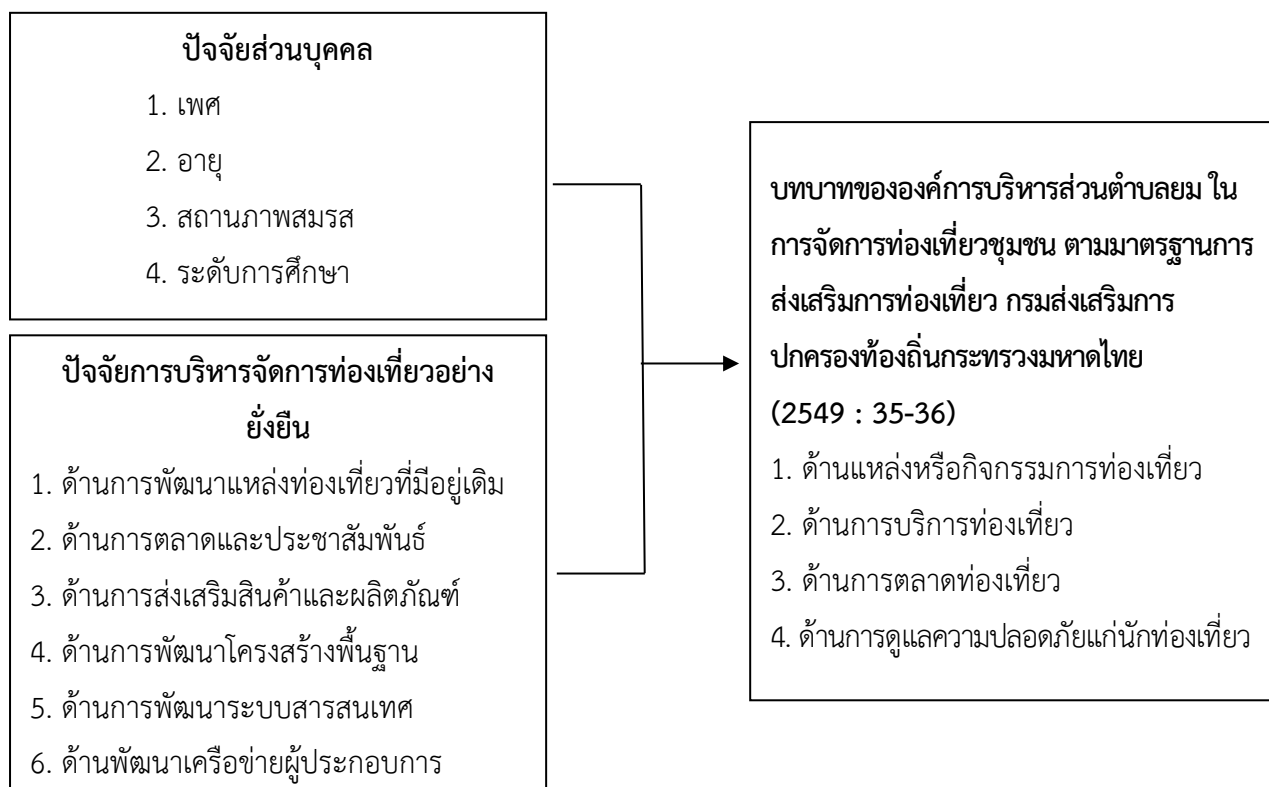
ส่วนที่ 1 ในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ/ตำแหน่ง โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) เพื่อบรรยายลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการบริหารจัดการท่องเที่ยวชุมชน ใช้ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ส่วนที่ 3 สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยใช้ค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance) โดยใช้ค่าเอฟ (F-test) การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย (Least Significant Difference) การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ (Correlation Analysis) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) นำมาวิเคราะห์สหสัมพันธ์ปัจจัยในด้านต่าง ๆ โดยใช้วิธี Enter Multiple Regression ที่มีต่อระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทองค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการบริหารจัดการท่องเที่ยว (Dependent Variable)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากวัตถุประสงค์ของการประเมินที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องประยุกต์ใช้เพื่อกำหนดกรอบแนวคิด ดังนี้

ที่มา : ปรับปรุงจาก บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548 : 287)

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 513 คน คิดเป็นร้อยละ 66.2 เป็นนักท่องเที่ยว จำนวน 385 คน คิดเป็นร้อยละ 49.7 อายุระหว่าง 36 - 45 ปี จำนวน 341 คน คิดเป็นร้อยละ 44.0 มีสถานภาพโสด จำนวน 369 คน คิดเป็นร้อยละ 47.6 ระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ จบการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 419 คน คิดเป็นร้อยละ 5.1

2. วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 บทบาทการบริหารจัดการการท่องเที่ยวชุมชนวัดศรีมงคลขององค์การบริหารส่วนตำบลยม อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน ใน 4 ด้าน คือ 1. ด้านแหล่งหรือกิจกรรมการท่องเที่ยว 2.

ด้านการบริการท่องเที่ยว 3. ด้านการตลาดแหล่งท่องเที่ยว และ 4. ด้านการดูแลความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว การวิจัยพบว่า

2.1 ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับบทบาทองค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการบริหารจัดการท่องเที่ยว พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทองค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการบริหารจัดการท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานภาพรวม พบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลยังมีบทบาทอยู่ในระดับมากในการส่งเสริมการบริหารจัดการท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.77$, S.D. = .93) และเมื่อพิจารณารายด้านแล้วพบว่า มีบทบาทอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมากที่สุดได้แก่ด้านการบริการท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.84$, S.D. = .93) รองลงมาได้แก่ ด้านแหล่งหรือกิจกรรมการท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.79$, S.D. = .74) ด้านการตลาดแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.74$, S.D. = .97) และด้านการดูแลความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.70$, S.D. = 1.1) ตามลำดับ

2.2 ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการท่องเที่ยวชุมชน อย่างอย่างยั่งยืน ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในภาพรวม พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.73$, S.D. = 1.0) และเมื่อพิจารณารายด้านแล้วพบว่า มากที่สุดได้แก่ ด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่เดิม ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = .98) รองลงมาได้แก่ ด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์ ($\bar{X} = 3.87$, S.D. = 1.1) ด้านการส่งเสริมสินค้าและผลิตภัณฑ์ ($\bar{X} = 3.82$, S.D. = 1.1) ด้านพัฒนาเครือข่ายผู้ประกอบการ ($\bar{X} = 3.67$, S.D. = 1.0) ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ($\bar{X} = 3.62$, S.D. = .95) ด้านการพัฒนาระบบสารสนเทศ ($\bar{X} = 3.57$, S.D. = 1.1) และด้านการสร้างและพัฒนากลไกทางการบริหาร ($\bar{X} = 3.55$, S.D. = 1.1) ตามลำดับ ด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่เดิม ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในภาพรวม พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = .98) และเมื่อพิจารณารายด้านแล้วพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ อบต.มีการสร้างอัตลักษณ์ของแหล่งสถานที่ท่องเที่ยวที่มีอยู่เดิม เช่น สถาปัตยกรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี วิถีชีวิต เป็นต้น ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = .88) อบต.มีการฟื้นฟูและปรับปรุงแหล่งสถานที่ท่องเที่ยวที่มีอยู่เดิม ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = .97) และอบต.มีการสำรวจแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่เดิมในพื้นที่ ($\bar{X} = 3.60$, S.D. = 1.1) ตามลำดับ

2.3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อบทบาทองค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการบริหารจัดการท่องเที่ยว ผู้วิจัยได้เปรียบเทียบความแตกต่างความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อบทบาทองค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการบริหารจัดการท่องเที่ยว จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา และประเภทของผู้ตอบแบบสอบถาม สรุปได้ ดังนี้

2.3.1 กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศที่ต่างกันของกลุ่มตัวอย่าง มีระดับความคิดเห็นต่อบทบาทองค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการบริหารจัดการท่องเที่ยว ที่แตกต่างกัน โดยกลุ่มตัวอย่างเพศหญิงส่วนใหญ่ จำนวน 513 คน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.84$, S.D. = .74) และเพศชาย จำนวน 262 คน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากเช่นกัน ($\bar{X} = 3.71$, S.D. = .67) โดยพบว่า ค่า t เท่ากับ 10.73 และค่า sig เท่ากับ .001 น้อยกว่า .05

2.3.2 กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุที่ต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทองค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการบริหารจัดการท่องเที่ยวโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณารายด้านแล้วพบว่ามีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านแหล่งท่องเที่ยว ด้านการบริการท่องเที่ยว ด้านการตลาดแหล่งท่องเที่ยวและด้านการดูแลความปลอดภัย มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3.3 กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพสมรสที่ต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทองค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการบริหารจัดการท่องเที่ยวโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อพิจารณารายด้านแล้วพบว่ามีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริการท่องเที่ยว ด้านการดูแลความปลอดภัย มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3.4 กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาที่ต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทองค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการบริหารจัดการท่องเที่ยวโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านแหล่งท่องเที่ยว ด้านการบริการท่องเที่ยว ด้านการตลาดแหล่งท่องเที่ยวและด้านการดูแลความปลอดภัย มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3.5 กลุ่มตัวอย่างที่ประเภทของกลุ่มตัวอย่างที่ต่างกัน ได้แก่ ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ มีความคิดเห็นแตกต่างกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นสมาชิกชุมชนและนักท่องเที่ยว เกี่ยวกับบทบาทองค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการบริหารจัดการท่องเที่ยวโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านแหล่งท่องเที่ยว ด้านการบริการท่องเที่ยว ด้านการตลาดแหล่งท่องเที่ยวและด้านการดูแลความปลอดภัย มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.วัตถุประสงค์ในการศึกษาข้อที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวชุมชนวัดศรีมงคลอย่างยั่งยืนขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน การวิเคราะห์การทดสอบสมมติฐานตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 โดยใช้การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ (Correlation) และการถดถอยเชิงเส้นแบบพหุคูณ (Multiple Linear Regression Analysis – MLR) การวิจัยพบว่า

3.1 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ (Correlation) พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันของตัวแปรอิสระที่เลือกใช้มีค่า ระหว่าง -0.082 ถึง 0.656 ซึ่งโดยส่วนใหญ่ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันเองในระดับต่ำหรืออาจจะเรียกได้ว่า ไม่มีความสัมพันธ์กันเอง โดยเกณฑ์การตรวจสอบ คือ หากตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันมีค่ามากกว่า 0.7 หรือ -0.7 แสดงว่าตัวแปรมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง ซึ่งอาจจะก่อให้เกิดปัญหาความสัมพันธ์พหุคูณ (Multicollinearity) ซึ่งอาจทำให้ผลการวิเคราะห์เกิดความผิดพลาดตามที่ได้กล่าวข้างต้น (Anderson, et al, 2002 อ้างถึงใน เบญจพร ศิริลาภธรรม. 2560 : 34) หลังจากนั้นผู้วิจัยจึงนำตัวแปรดังกล่าวทั้งหมดไปใช้ในการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ในลำดับถัดไป

3.2 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยใช้วิธี Enter Multiple Regression ซึ่งมีระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับบทบาทองค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการบริหารจัดการท่องเที่ยว (Dependent Variable) ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R Square) ที่ได้จากการถดถอย โมเดลที่ 1 แสดงถึงอิทธิพลของตัวแปรอิสระทั้ง 7 ตัว สามารถอธิบายความแปรปรวนในตัวแปรตาม (Y) ได้ร้อยละ 65.0

การวิเคราะห์เพื่อทดสอบว่ามีตัวแปรอิสระอย่างน้อย 1 ตัว สามารถ ทำนาย Y ได้ โดยการใช้สถิติ ANOVA พบว่า มีค่า Sig. เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่า .05 นั่นคือ ปฏิเสธ สมมติฐาน H0 ยอมรับสมมติฐาน H1 หรือกล่าวได้ว่า ตัวแปรอิสระอย่างน้อย 1 ตัว มีอิทธิพลต่อตัวแปรตาม คือบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการบริหารจัดการท่องเที่ยวชุมชนวัดศรีมงคล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F = 207.44$, $df = 7$, $Sig. = .000$)

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

Coefficients ^a						
	Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	Constant	2.24	.10		22.99	.000*
	SUS1	-.05	.02	-.07	-2.32	.021*
	SUS2	.29	.02	.65	13.65	.000*
	SUS3	.07	.02	.13	3.18	.002*
	SUS4	.05	.01	.08	3.61	.000*
	SUS5	.13	.02	.19	7.65	.000*
	SUS6	-.05	.02	-.07	-3.28	.001*
	SUS7	-.04	.01	-.06	-2.85	.005*

a. Dependent Variable: Role_SAO

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05, ค่า $R^2 = .65$, $F = 207.44$, $df = 7$

ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ต่อระดับความคิดเห็นที่ต่างกันเกี่ยวกับบทบาทองค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการบริหารจัดการท่องเที่ยวชุมชนวัดศรีมงคล มีทั้งสิ้น 7 ตัวแปร ได้แก่ ปัจจัยการบริหารจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ได้แก่ ด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่เดิม (SUS1) ด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์ (SUS2) ด้านการส่งเสริมสินค้าและผลิตภัณฑ์ (SUS3) ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (SUS4) ด้านการพัฒนาระบบสารสนเทศ (SUS5) ด้านการพัฒนาเครือข่ายผู้ประกอบการ (SUS6) และด้านการสร้างและพัฒนากลไกการบริหาร (SUS7) โดยทั้ง 7 ตัวแปรมีความสัมพันธ์กับระดับความคิดเห็นที่ต่างกันเกี่ยวกับบทบาทองค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการบริหารจัดการท่องเที่ยวชุมชนวัดศรีมงคล โดยเขียนสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ และคะแนนมาตรฐานได้ ได้ดังนี้

$$Y = 2.24 - .05 (SUS1) + .29 (SUS2) + .07 (SUS3) + .05 (SUS4) + .13 (SUS5) - .050 (SUS6) - .04 (SUS7)$$
$$Z = -.07 (SUS1) + .65 (SUS2) + .13 (SUS3) + .08 (SUS4) + .19 (SUS5) - .070 (SUS6) - .06 (SUS7)$$

อภิปรายผลการวิจัย

จากข้อค้นพบของงานวิจัย มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาวิเคราะห์ร่วมกับเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ภาพรวมข้อค้นพบจากงานวิจัย พบว่ากลุ่มตัวอย่างเห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลมีบทบาทอยู่ในระดับมาก ในการส่งเสริมการบริหารจัดการท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.77$, S.D. = .93) เหตุผลอาจเป็นเพราะองค์การบริหารส่วนตำบล มีการดำเนินการส่งเสริมการท่องเที่ยวของตำบล ครอบคลุมบทบาทในด้านต่างๆ 4 ด้าน คือ ด้านแหล่งหรือกิจกรรมการท่องเที่ยว ด้านการบริการท่องเที่ยว ด้านการตลาดแหล่งท่องเที่ยว ด้านการดูแลความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว ตรงตามกฎหมายปกครองส่วนท้องถิ่น คือ พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 17 (14) ในการกำหนดให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ในการส่งเสริมการท่องเที่ยว สอดคล้องกับพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล 2537 และแก้ไขเพิ่มเติมถึง ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2542 ที่องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ข้อ 12. การท่องเที่ยว และมีความสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทการส่งเสริมการท่องเที่ยวขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทยที่ได้กำหนดมาตรฐานการส่งเสริมการท่องเที่ยวสำหรับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Morm Savonn (2018 : 48-50) ศึกษาการจัดการท่องเที่ยวชุมชนกรณีวัดบันทายฉมาร์ ประเทศกัมพูชา พบว่าความสำเร็จของภาคการท่องเที่ยวชุมชนนั้น ชุมชนต้องมีความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานการบริหารจัดการที่ดี ทั้งด้านการตลาดแหล่งท่องเที่ยว ด้านการ

ดูแลความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว ประกอบกับผู้กำหนดนโยบายของท้องถิ่นและชุมชนตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินงานจัดการท่องเที่ยวชุมชน และมีการสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์ที่ดีเพื่อสร้างการท่องเที่ยวโดยชุมชน (CBTs) เป็นสำคัญ

เมื่อพิจารณาบทบาทในด้านต่างๆ เป็นรายด้าน พบว่า บทบาทที่อยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการบริการท่องเที่ยว อาจเนื่องจากปัจจุบัน องค์การบริหารส่วนตำบลยม ได้มีการสนับสนุนให้มีการจัดสินค้าของที่ระลึกโดยชุมชน หรือโอท็อปของท้องถิ่นบริการนักท่องเที่ยว และมีการจัดมัคคุเทศก์หรืออาสาสมัครนำเที่ยวและได้เพิ่มจุดบริการติดต่อสื่อสารอินเทอร์เน็ตและสัญญาณ Wi-fi เพื่อให้บริการนักท่องเที่ยวภายในบริเวณชุมชนวัดศรีมงคลที่ดี เช่นเดียวกับบรอนลงมา คือ ด้านแหล่งหรือกิจกรรมการท่องเที่ยว อาจเนื่องจาก อบต.มีการจัดทำเส้นทางและป้ายบอกทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวให้มีความสะดวก รวมถึงจัดทำป้ายแสดงข้อมูลรายละเอียด มีการจัดทำห้องน้ำสาธารณะที่เพียงพอและปัจจุบันได้มีการจัดตั้งศูนย์บริการนักท่องเที่ยวและการปรับตกแต่งภูมิทัศน์ภายในสถานที่ท่องเที่ยว เช่นเดียวกับบทบาทด้านการตลาดแหล่งท่องเที่ยว ปัจจุบัน องค์การบริหารส่วนตำบลยม มีการเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยว ไปยังแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียงกับวัดพระธาตุจอมนางตำบลยม อำเภอน้ำขุ่น และวัดภูเกิด อำเภอน้ำขุ่น จังหวัดน่าน และมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมภาพลักษณ์ ให้กับชุมชนวัดศรีมงคล เช่น กิจกรรมนำเที่ยวฟาร์มสเตย์ สวนออร์แกนิกส์ และมัคคุเทศก์ท้องถิ่นนำเที่ยวสถานที่สำคัญของชุมชน ผู้วิจัยมีข้อสังเกตเกี่ยวกับบทบาทด้านการตลาดแหล่งท่องเที่ยว คือ องค์การบริหารส่วนตำบลยมยังมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเพื่อแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวอยู่ในระดับค่าเฉลี่ยที่น้อยกว่าด้านอื่นๆ ดังนั้น อาจจำเป็นต้องประสานหรือบูรณาการให้มีการประชาสัมพันธ์ร่วมกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย การท่องเที่ยวจังหวัดน่าน และวัฒนธรรมจังหวัดน่าน และควรเน้นการพัฒนาดำเนินงานประชาสัมพันธ์ร่วมกับคณะกรรมการชุมชนเป็นสำคัญ สอดคล้องกับผลการวิจัยของสุชาติ ธโนภาณุวัฒน์ (2561 : 81-83) ศึกษาเรื่อง การส่งเสริมการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนบนเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร พบว่าการบริหารจัดการการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สำคัญ ได้แก่ ด้านแหล่งหรือกิจกรรมการท่องเที่ยว ด้านการบริการท่องเที่ยว ด้านการตลาดท่องเที่ยว และด้านการดูแลรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว เป็นสำคัญ ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการด้านการบริหารจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ได้แก่ ปัจจัยด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่เดิม ด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์ ด้านการส่งเสริมสินค้าและผลิตภัณฑ์ ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการพัฒนาระบบสารสนเทศ ด้านการพัฒนาเครือข่ายผู้ประกอบการ และด้านการสร้างและพัฒนาบุคลากรบริหาร

ในขณะที่ในส่วนของบทบาทด้านการดูแลความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับต่ำสุด โดยเฉพาะในประเด็นการมอบหมายพนักงาน เจ้าหน้าที่เข้าสนับสนุนในพื้นที่เมื่อเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉิน การให้ความรู้ การอบรมด้านความปลอดภัยให้กับสมาชิกชุมชนจัดเตรียมอุปกรณ์รักษาความปลอดภัยของแหล่งท่องเที่ยว และการจัดทำป้ายเตือนอันตราย ส่วนหนึ่งอาจมีสาเหตุจาก การที่ภารกิจด้านการท่องเที่ยวของ องค์การบริหารส่วนตำบลยม อำเภอน้ำขุ่น จังหวัดน่าน อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักปลัดองค์การบริหาร

ส่วนตำบลยม งานบริหารงานทั่วไปและสวัสดิการสังคม ซึ่งปัจจุบันยังขาดบุคลากรฝ่ายการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอยู่น้อยมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐวรา สะอา (2558 : 131-132) ศึกษาบทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดสตูล พบว่าปัญหาอุปสรรคสำคัญในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดสตูล คือ ฝ่ายการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูลมีจำนวนเพียง 2 คน และไม่ได้จบทางด้านการท่องเที่ยวโดยตรง จึงทำให้การดำเนินงานในการส่งเสริม การท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูลเกิดความล่าช้า ผลงานไม่เป็นที่ประจักษ์ เท่าที่ควร เช่นเดียวกับข้อเสนอของ สุรินทร์ หลวงนา และคณะ (2550 : 48-50) ได้ศึกษาการพัฒนาบุคลากรทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของภาครัฐและเอกชนในเขตจังหวัดอีสานใต้ พบว่า ด้านการพัฒนาบุคลากรทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรควรมีการพัฒนาความรู้ความเข้าใจ เพิ่มจำนวนบุคลากรทางการท่องเที่ยว พัฒนาความสามารถในด้านการถ่ายทอดความรู้ เสริมทักษะและความ สามารถให้แก่บุคลากร ในลักษณะของการฝึกอบรม การฝึกประสบการณ์ และการฝึกนอกสถานที่ เป็นสำคัญ

2.จากข้อค้นพบในส่วนของการคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน ปัจจัยสำคัญได้แก่ ด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่เดิม ด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์ ด้านการส่งเสริมสินค้าและผลิตภัณฑ์ และด้านพัฒนาเครือข่ายผู้ประกอบการ ในขณะที่ค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการพัฒนาระบบสารสนเทศ และด้านการสร้างและพัฒนากลไกทางการบริหาร ข้อค้นพบดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Sustainable Tourism) ที่เน้นดำเนินการด้านการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับของธรรมชาติ ชุมชน ขนบธรรมเนียมประเพณี และวิถีชีวิตที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว เพื่อปกป้อง สงวนรักษาและพัฒนาสิ่งเหล่านี้ให้อนุชนคนรุ่นหลัง ซึ่งต้องปลูกจิตสำนึกให้แก่ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ทั้งนักท่องเที่ยว คนท้องถิ่น ผู้ประกอบการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยเฉพาะอย่างยิ่ง องค์การบริหารส่วนตำบลยมควรเน้นพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในรูปแบบของกิจกรรมชุมชนฐานภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม ทูทางสังคมที่มีภายในชุมชนเองเป็นสำคัญ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยรอบ สอดคล้องกับงานวิจัยต่างประเทศ ของ Quan, Son (2017 : 40-42) ศึกษายุทธศาสตร์และการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของอุทยานแห่งชาติฟูโก้วก จังหวัดเกียนยาง ประเทศเวียดนาม ที่พบว่าการมียุทธศาสตร์และการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของอุทยานที่ชัดเจน เป็นปัจจัยหลักในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยเสนอให้ส่งเสริมทักษะการจัดการการท่องเที่ยวให้กับคนในชุมชน อาทิ การจัดการศึกษาหรือหลักสูตรฝึกอบรมด้านการวางแผน การประเมินมูลค่าสินค้าคงคลังเพื่อวางแผนและควบคุมขั้นตอนในการสร้างผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว รวมทั้ง เสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมการสื่อสารและความร่วมมือในระดับต่างๆ ของคนในชุมชน เจ้าหน้าที่องค์กรภาครัฐในระดับอำเภอ อนุภูมิภาค จังหวัด ตลอดจนการแสวงหา

และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ๆที่ใกล้เคียงกับพื้นที่ เช่น กีฬาและนันทนาการ หรือสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นธรรมชาติหรือมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว

3. จากข้อค้นพบผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ตัวแปรการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่เดิม การพัฒนาเครือข่ายผู้ประกอบการ และการสร้างและพัฒนากลไกการบริหาร มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางตรงกันข้ามกับระดับความคิดเห็นนั้น อธิบายได้จากข้อค้นพบในส่วนข้อเสนอแนะของผู้ตอบคำถาม ซึ่งพบว่าด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว อบต.ควรให้ความสำคัญพัฒนา พื้นฟูและปรับปรุง การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเพื่อแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวที่มีอยู่เดิมในพื้นที่ให้ดีกว่าก่อนที่จะพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวแห่งใหม่ โดยเฉพาะการพัฒนาถนนและป้ายบอกทางแหล่งท่องเที่ยว สัญญาณอินเทอร์เน็ต การจัดเก็บหรือกำจัดขยะ เป็นต้น ด้านการพัฒนาเครือข่ายผู้ประกอบการและนักท่องเที่ยว การจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว นำลูกค้านักท่องเที่ยว สมาชิกชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการส่งเสริมทางการตลาดของอบต. อาจจัดขึ้นปีละครั้งหรือ 2 ครั้งต่อปี ก็เพียงพอ เพื่อสร้างความชัดเจนเป็นที่จดจำและสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับลูกค้า นักท่องเที่ยวหรือชุมชนรอบข้าง ส่วนด้านการบริหาร อบต.ควรมีการกำหนดยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่ชัดเจน เป็นระบบ สอดคล้องเชื่อมโยงกัน ไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนระหว่างแผนปรับปรุงและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวกับงานประจำ มีการจัดสรรให้การสนับสนุนงบประมาณเพื่อสนับสนุนด้านการตลาด การประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสาร การพัฒนาถนนและป้ายบอกทางแหล่งท่องเที่ยว และควรมีการบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงาน เพราะที่ผ่านมาการดำเนินงานโครงการในการส่งเสริมการท่องเที่ยวมีการทำงานร่วมกันหลายหน่วยงาน บางครั้ง ขาดการประสานงานกันจึงทำให้เกิดความไม่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และส่งผลให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างล่าช้า ข้อเสนอแนะดังกล่าวสอดคล้องกับ จุฬา เจริญวงศ์ (2558 : 121-123) ศึกษายุทธศาสตร์การบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของจังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปด้านการบริหารจัดการท่องเที่ยว ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อการจัดทำยุทธศาสตร์การบริหารจัดการท่องเที่ยว และพัฒนายุทธศาสตร์การบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของจังหวัดเพชรบูรณ์ ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยทุกด้านมีผลต่อการจัดการด้านการบริหารจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ได้แก่ ปัจจัยด้านพื้นที่ ปัจจัยด้านการจัดการภาครัฐ ปัจจัยด้านนโยบายภาครัฐ ปัจจัยด้านเครือข่ายภาครัฐและเอกชน ปัจจัยด้านชุมชนท้องถิ่น ปัจจัยด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ปัจจัยด้านงบประมาณและปัจจัยด้านเทคโนโลยีการท่องเที่ยว ส่วนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ประกอบด้วย การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่เดิมให้เป็นระบบ และมีการต่อยอดแผนและการบริหารจัดการที่มีอยู่เดิมให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการนำไปใช้ประโยชน์

1.1 องค์การบริหารส่วนตำบลยม อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา ควรมีการพัฒนาบุคลากรให้มากขึ้น โดยการฝึกอบรม เข้าร่วม ประชุมสัมมนาให้เห็นความสำคัญในการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้มากขึ้น

1.2 องค์การบริหารส่วนตำบลยม ควรบูรณาการร่วมมือกันพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยวในพื้นที่ โดยร่วมกับ ผู้ประกอบการ ผู้นำชุมชน และหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง โดยเน้นเป็นกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์หรือกิจกรรมเชิงอนุรักษ์ นำเอาเอกลักษณ์ของท้องถิ่นมาเป็นจุดขาย เช่น ตลาดนัดย้อนยุคที่การนำอาหารพื้นบ้าน หรือภูมิปัญญา ของใช้พื้นบ้านมาขาย พร้อมทั้งมีการสำรวจความคิดเห็นและความพึงพอใจ จากนักท่องเที่ยว เกี่ยวกับกิจกรรมท่องเที่ยวที่ควรเพิ่มเติมในพื้นที่เพื่อนำไปพัฒนาอย่าง เป็นระบบ สอดคล้องเชื่อมโยงกัน

1.3 องค์การบริหารส่วนตำบลยม ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ ทั้งหมด ทั้งผู้ประกอบการ ผู้นำชุมชน หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง นักท่องเที่ยว และประชาชนในพื้นที่ร่วม กำหนดยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ชัดเจน เนื้อหาสาระยังคงความเป็น เอกลักษณ์และอัตลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวทั้งทางธรรมชาติและวัฒนธรรมไว้ ควรมีการชะลอการ เปลี่ยนแปลงโดยการปลูกฝังให้ชุมชนตระหนักและเห็นความสำคัญของธรรมชาติในพื้นที่ท่องเที่ยว และความ เป็นรากเหง้าดั้งเดิมของชุมชนในท้องถิ่น

2. ข้อเสนอแนะในการการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ศึกษาเกี่ยวกับความต้องการของผู้ประกอบการ ผู้นำชุมชน หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง นักท่องเที่ยว และประชาชนในพื้นที่ ที่มีต่อบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว ชุมชน

2.2 ศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการและประเมินนโยบายทางด้านยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการ ด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ตลอดจนมาตรการทางกฎหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.3 ศึกษาการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวชุมชน

เอกสารอ้างอิง

- กชธมน วงศ์คำ. (2562). *การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านหัวขัว ตำบลแกดำ อำเภอกำแพง จังหวัด มหาสารคาม*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.. (2564). *สถานการณ์การท่องเที่ยวในประเทศไทยรายจังหวัด ปี 2564*. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 24 ตุลาคม 2564. จาก https://www.mots.go.th/more_news_new.php?cid=630

- กระทรวงมหาดไทย. (2549). *มาตรฐานการส่งเสริมการท่องเที่ยว*. กรุงเทพมหานคร: กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย.
- จุฬา เจริญวงศ์. (2558). ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของจังหวัดเพชรบูรณ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.
- ณัฐวรา สะอา. (2558). บทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูลในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดสตูล. *สารอาศรมวัฒนธรรมวลัยลักษณ์*. 15 (2), 131-151.
- เทิดชาย ช่วยบำรุง. (2552). บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนบนฐานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2548). *การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน*. กรุงเทพมหานคร: เพรส แอนด์ ดีไซน์.
- เบญจพร ศิริลาภธรรม. (2560). ผลกระทบของปัจจัยที่มีต่อระดับความต้องการใช้บริการ Outsourcing ด้านบัญชีของผู้ประกอบการนิติบุคคลขนาดกลางและขนาดย่อม ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุชาดา ธโนภานุวัฒน์. (2561). การส่งเสริมการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนบนเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- สุรินทร์ หลวงนา และคณะ. (2550). *โครงการวิจัยการพัฒนาบุคลากรทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของภาครัฐและเอกชนในเขตจังหวัดอีสานใต้*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติและสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- องค์การบริหารส่วนตำบลยม. (2564). สถานที่สำคัญในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลยม อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 5 กันยายน 2564. แหล่งที่มา: https://www.tambonyom.go.th/index/?category=menu8254&show_type=1
- Morm Savonn. (2018). *A Study of the Community Based Tourism for Successful Implementation in Banteay Chhmar Temple, Cambodia*. Master of Business Administration. Siam University.
- Quan, Son. (2017). *A study of the strategy and ecotourism development of Phu Quoc National Park in Kien Giang Province, Vietnam*. Master of Business Administration. Siam University.